

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

INSTRUKCE VRCHNÍ ŘEDITELKY SEKCE 7
č. 2/2024

Věc: Informace k zákonu č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a sjednocení postupu při jeho aplikaci v oblasti nepojistných sociálních dávek

Určeno pro: Úřad práce České republiky
Českou správu sociálního zabezpečení,
územní správy sociálního zabezpečení
a Institut posuzování zdravotního stavu
odbor odvolání a správních činností nepojistných dávek a LPS MPSV

Účinnost od: podpisu vrchní ředitelky sekce 7

Zpracovatel: odbor odvolání a správních činností nepojistných dávek a LPS

Č. j.: MPSV-2024/19878-910

Počet stran: 4

Předkladatel: **Mgr. Michal Novák**
ředitel odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek a LPS

Dne: 30. ledna 2024

Schválil: **Ing. Iva Merhautová, MBA**
vrchní ředitelka sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek

Dne: 30. ledna 2024

Za účelem sjednocení postupu krajských poboček a pobočky pro hlavní město Prahu Úřadu práce České republiky a odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek a LPS MPSV:

1. Vydávám

Instrukci Informace k zákonu č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a sjednocení postupu při jeho aplikaci v oblasti nepojistných sociálních dávek.

2. Ukládám

Úřadu práce České republiky a odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek a LPS MPSV zajistit realizaci plnění povinností vyplývajících z této instrukce.

Instrukce nabývá účinnosti dnem podpisu vrchní ředitelky sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek.

Ing. Iva Merhautová, MBA

vrchní ředitelka sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek

Tato instrukce se vydává za účelem sjednocení postupu krajských poboček a pobočky pro hlavní město Prahu Úřadu práce České republiky (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) a Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v oblasti nepojistných sociálních dávek v souvislosti s přijetím zákona č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, s účinností od 1. 1. 2024, s výjimkou čl. II bodů 13 a 14, týkajících se systemizace a výběrových řízení na obsazení služebních míst ředitelů, které nabývají účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, tj. 28. 12. 2023.

Článek I.

Základní právní rámec

Zákon č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „novela“) zavádí nové organizační uspořádání struktury organizačních jednotek České správy sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ), kterými jsou kromě ČSSZ rovněž územní správy sociálního zabezpečení (dále jen „ÚSSZ“) a Institut posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“). Reorganizace ČSSZ, a zvláště transformace lékařské posudkové služby (dále jen „LPS“) do IPZS, má dopad jak do pojistného systému, tak do správního řízení vedeného v oblasti nepojistných sociálních dávek podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem (dále jen „NSD podmíněné DNZS“) a průkazu osoby se zdravotním postižením (dále jen „průkaz“) ve smyslu určení orgánu sociálního zabezpečení příslušného k posouzení zdravotního stavu osoby pro účely rozhodování o těchto dávkách.

Článek II.

Územní správy sociálního zabezpečení

Novelou se nahrazuje dosavadní **členění územních organizačních jednotek ČSSZ** na jednotlivé okresní správy sociálního zabezpečení, Pražskou správu sociálního zabezpečení a Městskou správu sociálního zabezpečení Brno (dále jen „OSSZ“), jejichž obvod byl shodný s územními obvody okresů, členěním **na nové územní celky - územní správy sociálního zabezpečení** (dále jen „ÚSSZ“). ÚSSZ jsou správními úřady podřízenými ČSSZ, které pro účely hospodaření s majetkem státu, včetně prostředků státního rozpočtu, účetnictví, služebních vztahů státních zaměstnanců a pracovněprávních vztahů mají postavení vnitřních organizačních jednotek ČSSZ. Místní příslušnost ÚSSZ vychází přímo z jejich názvu, který obsahuje výčet jednotlivých krajů tvořících jejich územní správní obvod. Názvy, sídla a správní obvody ÚSSZ jsou uvedeny v Příloze k zákonu č. 582/1991 Sb.,

o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“).

Transformací dosavadních 77 OSSZ a 6 regionálních pracovišť ČSSZ **vzniká 5 ÚSSZ:**

- Územní správa sociálního zabezpečení pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj (sídlo Praha),
- Územní správa sociálního zabezpečení pro Jihočeský kraj, Plzeňský kraj a Karlovarský kraj (sídlo Plzeň),
- Územní správa sociálního zabezpečení pro Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj a Pardubický kraj (sídlo Liberec),
- Územní správa sociálního zabezpečení pro Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj a Zlínský kraj (sídlo Brno),
- Územní správa sociálního zabezpečení pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj (sídlo Ostrava).

Nové uspořádání organizační struktury vytvořením větších celků (ÚSSZ) nijak nemění dostupnost orgánů sociálního zabezpečení. **V jednotlivých okresech i nadále působí kontaktní pracoviště ÚSSZ**, kterými jsou OSSZ transformované do organizačních jednotek (sekcí nebo odborů) ÚSSZ, a které si pro snazší orientaci klientů ponechávají dosavadní označení OSSZ. Dostupnost těchto kontaktních pracovišť ÚSSZ je zajištěna přímo zákonem, který stanovuje plnění výčtu úkolů v oblasti sociálního zabezpečení pracovišti ÚSSZ povinně zřizovanými v každém okrese a v hlavním městě Praze, s výjimkou okresů Praha-východ, Praha-západ, Plzeň-jih, Plzeň-sever a Brno-venkov. Úkoly kontaktních pracovišť v okresech Praha-východ a Praha-západ plní kontaktní pracoviště v hlavním městě Praze, úkoly kontaktních pracovišť v okresech Plzeň-jih a Plzeň-sever plní kontaktní pracoviště v okrese Plzeň-město a úkoly kontaktního pracoviště v okrese Brno-venkov plní kontaktní pracoviště v okrese Brno-město. Pracoviště ÚSSZ plní obdobné úkoly vyžadující přímou součinnost klienta anebo jeho osobní přítomnost, které byly před účinností novely poskytované OSSZ.

Novela nemění pravomoci ani působnost orgánů sociálního zabezpečení, prakticky je pouze **rozšířena místní příslušnost z okresu na úroveň definovaného území**, což má pro klienty spíše pozitivní dopad, neboť si mohou v rámci ÚSSZ určit (např. se zřetelem na lepší dostupnost), u kterého kontaktního pracoviště ÚSSZ svou záležitost vyřídí.

Zachována je také komunikace prostřednictvím datových schránek, neboť dosavadní **datové schránky OSSZ a regionálních pracovišť ČSSZ se ze zákona stávají datovými schránkami nově vzniklých ÚSSZ.**

Článek III.

Institut posuzování zdravotního stavu

Novelou se zřizuje nový orgán sociálního zabezpečení podřízený ČSSZ, kterým je IPZS. IPZS je samostatným správním úřadem, který má stejně jako ÚSSZ pro účely hospodaření s majetkem státu, včetně prostředků státního rozpočtu, účetnictví, služebních vztahů státních zaměstnanců a pracovněprávních vztahů postavení vnitřní organizační jednotky ČSSZ. Zřízením IPZS došlo k transformaci LPS ČSSZ a LPS OSSZ pod jeden správní úřad, pod nějž přešla současně veškerá působnost týkající se posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti, a to jak v oblasti pojistných dávek, tak v oblasti nepojistných sociálních dávek a průkazu. IPZS posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost v rozsahu stanoveném v ustanovení § 8 zákona č. 582/1991 Sb. a zákona č. 187/2006., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

IPZS je správním úřadem se sídlem v Hradci Králové. **Místní příslušnost IPZS je celostátní.**

Vznikem IPZS nedochází ke zhoršení dostupnosti služeb, výkon LPS je i nadále zajišťován na stejných místech a ve stejném rozsahu, jako tomu bylo do účinnosti novely zákona. **Dostupnost IPZS je zajištěna na jednotlivých kontaktních pracovištích ÚSSZ** formou zřízených podatelen a i klient je posuzován na kontaktním pracovišti ÚSSZ podle trvalého pobytu nebo místa hlášeného pobytu, jde-li o cizince, pokud posuzující lékař rozhodne, že je pro posouzení osobní přítomnost posuzované osoby potřebná (současně je dána možnost dohodnout se na posouzení jiným kontaktním pracovištěm v rámci místně příslušné ÚSSZ, pokud tomu na jiném kontaktním pracovišti nebrání vážné provozní důvody).

V souladu se zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, byla **pro IPZS zřízena datová schránka.**

IPZS zajišťuje posouzení zdravotního stavu jak pro prvoinstanční, tak pro druhoinstanční správní řízení, vyjma řízení, kde je působnost svěřena MPSV, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.).

IPZS při plnění úkolů v oblasti sociálního zabezpečení spolupracuje s ÚSSZ.

Článek IV.

Posuzování zdravotního stavu pro účely NSD podmíněných DNZS a průkazu

Do kompetence IPZS přechází veškeré úkoly z oblasti LPS OSSZ. Působnost IPZS v oblasti sociálních služeb, dávek pro osoby se zdravotním postižením a průkazu je pouze v oblasti posuzování zdravotního stavu/stupně závislosti osoby. **Krajská pobočka Úřadu práce,** která vede řízení ve věci příspěvku

na péči, příspěvku na zvláštní pomůcku nebo průkazu, **nově žádá o posouzení zdravotního stavu nebo stupně závislosti osoby přímo IPZS**, který toto posouzení svými lékaři/odbornými nelékařskými zdravotnickými pracovníky provede a posléze zašle krajské pobočce Úřadu práce vypracovaný posudek.

IPZS dále posuzuje dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost pro účely dávek státní sociální podpory a vydává posudky pro účely prokázání trvání invalidity třetího stupně z podnětu orgánu pomoci v hmotné nouzi v rámci řízení o dávce pomoci v hmotné nouzi v případě, že skončila platnost posudku.

Článek V.

Posuzování zdravotního stavu posudkovými komisemi MPSV

Posudkové komise MPSV si pro účely posuzování zdravotního stavu nově žádají o posudkovou dokumentaci IPZS.

Článek VI.

Přechodná ustanovení

Posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti, kontroly a další postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti novely OSSZ nebo ČSSZ a přede dnem nabytí účinnosti novely neskončené dokončí IPZS. Dosavadní úkony OSSZ v rámci postupů podle věty první učiněné přede dnem nabytí účinnosti novely se považují za úkony IPZS. Určil-li přede dnem nabytí účinnosti novely orgán sociálního zabezpečení v posudku termín provedení kontrolní lékařské prohlídky, je k provedení této kontrolní lékařské prohlídky v termínu v posudku uvedeném věcně příslušný IPZS.

Ing. Iva Merhautová, MBA

vrchní ředitelka sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek